

Haiene i Sharm el-Sheikh rammet ikke bare badegjester. Den lokale turistnæringen lider fortsatt.

Håper turistene glemmer haien

AV IRINA LEE

Naama Bay, Egypt

Den siste uken i desember pleier å være en traveltid i Naama Bay. Dette er sentrum for turistene som valfarter til Sinaihalvøya, og all næringsvirksomhet i området er rettet mot turistene. Men denne vinteren er alt annerledes. Det har haiene sørget for.

Fire skadet, en drept. I løpet av seks dager i slutten av november og begynnelsen av desember ble flere badegjester angrepet av hai i området rundt Sharm el-Sheikh. Først ble fire turister såret, og strendene ble stengt i 48 timer. Få timer etter at badegjester fikk gå ut i vannet igjen, slo haien til på ny. Denne gangen var offeret en tysk kvinne på 70 år, som badet fra en flytebrygge. Hun overlevde ikke.

Ekspertene har slått fast at minst to av de fem angrepene var utført av samme hai. Det er første gang man har dokumentert at ett dyr går til angrep flere ganger. Da strendene åpnet igjen i midten av desember, var det ikke så mange som skyndte seg ut i vannet. Både tilreisende og fastboende hadde fått vannskrekk.

Dårligere omsetning. – Jeg er redd. Før badet jeg hver dag, men etter haiangrepene har jeg ikke vært i vannet en eneste gang. Nå bare ber jeg om at haiene ikke angriper igjen. Hvis Gud vil – inshallah, sier Ahmed Albastaoui (25).

Det er likevel ikke haiene som bekymrer ham mest. Han er mer bekymret for jobben som selger i parfymeri Al Omda, som ligger i enden av hovedgaten i Naama Bay. Denne vinteren har nemlig omsetningen vært dårligere enn tidligere. Mye dårligere.

– Hvor er det blitt av alle mine norske venner? Desember pleier alltid å være høysesong for nordmenn og skandinaver. Men hvor er de blitt av denne vintere?

spør han oss. Uten at vi kan gi ham noe svar.

Få avbestillinger. De norske reiseoperatørene til Sharm el-Sheikh melder nemlig om svært få avbestillinger som følge av haiangrepene. Star Tour fremholder at hendelsene ikke har påvirket salget av Egypt-turer i det hele tatt.

– Ved siste opptelling hadde vi fått inn én avbestilling som følge av haiangrepene. Nordmenn opplever dette som isolerte hendelser, og folk vil reise sørover til varmen uansett, nå som vi er i den kalde perioden her hjemme, sier kommunikasjonsdirektør Lena S. Petersson i Star Tour.

Enkelte turoperatører har satt opp busser for å frakte turistene en time nordover, til strendene i nabobyen Dahab. Dette området regnes for å være helt trygt for haiangrep.

– Vi har ikke sett behov for å transportere gjestene til andre badesteder, ettersom alle våre hoteller har store og fine bassengområder, sier Petersson.

Det kan se ut som om turistene har valgt å holde seg ved bassengkanten på hotellanleggene. For i hovedgaten i Naama Bay er det forunderlig stille. De lokale *soukene*, med småbutikker og markeder, er tomt for turister. Her, hvor det vanligvis syder av liv og vrirler av folk, står det nå bare grupper av selgere som venter og venter på at kundene skal komme tilbake.

Blodig billedbevis. I sørenden av Naama Bay ligger restaurantere tett i tett, og vennlige servitører gjør sitt beste for å lokke forbi passerende inn. Vi stopper opp ved en lokal fiskerestaurant og spør med et smil om de har hai på menyen.

Hovmesteren ler ikke, og svarer at det er ikke hai i Sharm el-Sheikh nå om dagen. Ikke i havet, og ikke på restauranten. Før vi rekker å gå videre, kommer en mann bort til oss. Han sier han vil vise oss noe, og blar frem et blodig bilde på mobilen. Det

Haiangrepene

Det er flere teorier om hvorfor haiene i Rødehavet nå angriper mennesker:

Haien spiser i stor grad tunfisk. Overfiske av tunfisk har tvunget haien til å søke annen næring.

Turister og snorklere mater småfisk for moro skyld. Dette har også trukket haiene nærmere land.

Enkelte har pekt på at Rødehavet er varmere i år enn normalt, og at haiens uvanlige oppførsel skyldes klimaendringer.

I forbindelse med den muslimske høytidsfesten Eid al-Adha i slutten av november gikk det store skipslaster med lam gjennom Rødehavet. Enkelte skip skal ha dumpet døde dyr over bord, og disse skal ha tiltrukket seg hai. En teori går ut på at dette måltidet fikk haiene til å bryte sitt vanlige spisemønster og i sterkere grad ble tiltrukket av mennesker.

Den amerikanske haieksperten George Burgess er sikker på at spørsmålet ikke er om, men når haien vil angripe mennesker igjen.

Kilder: Time Magazine, Daily Mail, New York Times

«Skal dere ikke kjøpe noe for å hjelpe oss?»

Naser Ali Mohammed i butikken Il Settimo Papiro Bazar

viser en avrevet arm som tydeligvis har tilhørt en kvinne. Bildet er tilsynelatende tatt på et sykehus.

– Det er armen til den tyske turist som mistet livet, sier han, uten å røpe hvor han har fått bildet fra.

Mens vi står og snakker med ham, kommer hovmesteren bort til oss og forlanger å få se bildet. Da han ser hva mannen viser frem til fremmede turister, lar han kjeften løpe løpsk på arabisk. Det er ikke slik man forsikrer tilreisende om at alt er trygt og under kontroll.

– **Ingen problemer.** Nede ved strandpromenaden er det heller ikke mange folk. På hjørnet ned mot stranden har Naser Ali Mohammed drevet butikken Il Settimo Papiro Bazar i mer enn 15 år. Den godt voksne mannen vil ikke snakke om haiangrepene, men sier bare at alt er som normalt.

Butikken hans er fylt med souvenirer og krimskrams i alle prisklasser. Her er det sølvsmykker og saronger, papyrusruller og ulltepper i skjønn forening. På den bakerste veggen er T-skjortene stilt ut. Mon tro om T-skjorten med haimotiv selger noe særlig nå for tiden?

– Vi kan bare håpe at haiangrepene er over nå. Det er det eneste vi kan håpe på, sier han før vi tar farvel. Når han skjønner at vi kommer til å gå videre uten å kjøpe noe, stopper han oss igjen:

– Skal dere ikke kjøpe noe? Skal dere ikke kjøpe noe for å hjelpe oss? Vi har akkurat fått inn en ladning med nye tepper. Vil dere se?

Milliardindustri. Salget av tepper, parfyme og papyrusruller utgjør bare en brøkdel av hva turistene legger igjen i Naama Bay. Den egyptiske turistindustrien utgjør nærmere 70 milliarder kroner. En stor del av dette genereres ved Rødehavet og Sharm el-Sheikh.

Investeringene i området utgjør også et svimlende milliard-

beløp. Bortimot all infrastruktur og bebyggelse er bygget opp i løpet av de siste 10-15 årene. Et fall i turistnæringen vil få enorme ringvirkninger for hele regionen.

Usikker investering. Noen som ikke har tenkt å svikte Sharm el-Sheikh, er det britiske ekteparet Tracey Cohen og Carl Peat. I løpet av de siste fem årene har de reist hit hele 16 ganger. I tillegg til datteren Victoria Isabel Peat (5) er onkelen Albert Wigfield med på tur denne gangen.

– I Sharm el-Sheikh har alle piler pekt rett til himmels. Flere og flere gjester har kommet hit, og turistnæringen har økt inntektene hvert år. Det som skjer her nede nå, er helt uferdlig, sier ekteparet fra Leeds.

Selv har de investert i flere leiligheter i området, og frykter for at investeringene vil tape seg dersom turistene svikter området.

– Det er bare å kaste et blikk på stranden for å skjønne hvor alvorlig dette er. Ingen er i vannet. Hilton-hotellet har satt opp et «boblegerde», med en slange som ligger langs bunnen og slipper ut luftbobler, fordi haien visstnok er redd for boblene. Men hvem er det som tør å stole på det? sier familiefaren.

Skulle haien angripe igjen, vil det likevel være håp, tror ekteparet.

– Sør-Afrika, Australia og USA har mange haiangrep hvert år, uten at turistene svikter dem av den grunn. Trøsten er at dykkerne kommer hit uansett. De vil jo gjerne se hai!

Det britiske ekteparet Tracey Cohen (f.v.) og Carl Peat tok med seg datteren Victoria Isabel Peat (5) og onkel Albert Wigfield på tur til Sharm el-Sheikh i desember. De har investert i flere leiligheter her og er redd investeringene vil tape seg dersom turistene svikter området.

ALLE FOTO: IRINA LEE

Naser Ali Mohammed i souvenirbutikken Il Settimo Papiro Bazar i Naama Bay håper haiangrepene er over for denne gang.

Ahmed Albastouisi i parfumeriet Al Omda konstaterer at omsetningen denne vinteren har vært mye lavere enn tidligere år. Nå ber han til Gud om at haiene ikke skal angripe igjen.

Markedene og de trange soukene i Naama Bay vrirmer vanligvis av turister. Denne vinteren har det vært færre folk enn vanlig.